

REPUBLIKA

ROK II.

ŁÓDZ, PONIEDZIAŁEK 27 PAŹDZIERNIKA 1924 r.

NUMER POJEDYŃCZY 15 GROSZY

№ 294

REDAKCJA i ADMINISTRACJA, PIOTRKOWSKA 49.

WYDANIE PORANNE.

GODZINY PRZYJĘC REDAKCJI 6—7 POPOŁUDNIU
REKOPISÓW NIEZAMÓWIONYCH NIE ZWRACA SIĘ

Polska nad mogiłą wielkiego pisarza. Uroczystość przewiezienia zwłok Henryka Sienkiewicza do katedry warszawskiej.

Warszawa, 26 października.

Uroczystości, związane z eksportacją zwłok Henryka Sienkiewicza z dworca głównego do krypty w katedrze Św. Jana, rozpoczęły się o godzinie 10,30 nabożeństwem żałobnym odprawionym w prowizorycznej kaplicy, urządzonej w jednej z sal dworca przyjazdowego, pięknie udekorowanego. Nabożeństwo to odprawił ks. kanonik Kornilowicz w obecności najbliższej rodziny zmarłego i członków obchodu.

W mieście dał się zauważyć od samego rana niezwykle ruch i ożywienie.

Plac przed dworcem zapełniły zmieniające się wciąże fale publiczności, które podziwiała piękną dekorację dworca.

O godz. 2 zaczęli przybywać przedstawiciele rządu, członkowie sejmu i senatu wraz z marszałkami, reprezentanci korpusu dyplomatycznego, literaty z Żeromskim i Weyssenhoffem na czele, delegacje senatów akademickich wszystkich uniwersytetów w tożach, duchowieństwa, generalicja, sądownictwa oraz reprezentanci wszystkich warstw społeczeństwa.

Przed frontem żałobnej dekoracji ustawili się oddziały wojskowe wszystkich rodzajów broni oraz zastępcy górników w malowniczych strojach.

Punktualnie o godzinie 2,15 zawarczały bębny i rozległa się pobudka 4-ch trębaczy konnych. Sokoli wynieśli trumnę, pokrytą amarantowym całunem z wyhaftowanym na nim srebrnym orłem, i ustawili ją na pięknym katafalku. Wojsko sprezentowało broń, a wówczas prezes rady ministrów Grabski złożył osobście wspaniałą wieniec z następującym napisem na wstęgach: „Henrykowi Sienkiewiczowi — rząd Rzeczypospolitej Polskiej”. Wartę honorową zaciągnęli oficerowie z obnażonymi szablami oraz sokoli z rozwiniętym sztandarem.

Na specjalnie przygotowaną mównicę wstąpił marszałek Trąpczyński i wygłosił następujące przemówienie:

„Dziesiątki tysięcy obywateli kraj ko chających zebrały się ze wszystkich zakątków polskich, aby powitać i uczcić te drogie szczątki wieszczca, który życie poświęcił pracy dla Polski. Gdy na zgłiszczach powstania 1863 roku rozpacz zapanowała nad krajem, wypłynęło hasło: „Pracujmy, my Polacy, dla Polski, dla wolną polską ziemię, a pozwoliła mu tylko dożyć blasku jutrzeźki, która zmartwychwstanie.

Dziś sprowadza naród z gościnnej ziemi szwajcarskiej drodze szczątki swego Boga i Proroka, aby je złożyć w stolicy. Niech duch Henryka Sienkiewicza żyje między nami, niech grób Jego stanie się miejscem pielgrzymki dla każdego Polaka i niech dla każdego Polaka stanie się drogą dewiza Sienkiewicza: „Kochać naród i pracować dla niego”.

Po przemówieniu marszałka senatu orkiestra wojskowa odegrała marsz żałobny Chopina, przy dźwiękach, którego sokoli ustawili trumnę na 6-konnym karawanie.

Pachód żałobny ruszył, prowadzony przez ks. kardynała Kakowskiego w asyście arcybiskupów Roppa i Fedarowicza oraz biskupów Galla i Szelażka. Poprzedały dostojników kościelnych dwa długie szeregi duchowieństwa. Pochód otwierało wojsko i policja, delegacje ze wszystkich zakątków Polski. Za trumną zajęła miejsce najbliższa rodzina wielkiego pisarza: żona, syn, córka i zięć. W następnym szeregu: marszałkowie Rataj i Trąpczyński, premier Grabski oraz prezes Sądu Najwyższego Władysław Seyda, przedstawiciele korpusu dyplomatycznego, posłowie i senatorowie, przedstawiciele literatury i sztuki, senatorów akademickich, reprezentacje organizacji społecznych, oświatowych, kulturalnych i t. d.

Miarą długości pochodu może służyć fakt, że kiedy pierwsze szeregi konduktu dochodziły do katedry, ostanie ruszały dopiero. Wzdłuż drogi pochodu stały delegacje, tworząc zwarte kordony, młodzież akademicka i szkolna, las sztan darów, płonące pochodnie, dekoracje gmachów tworzyły obraz przepiękny i wywierały wrażenie potężne.

Przed gmachem rady ministrów oczekiwał prezydent Rzeczypospolitej ze swiatą i częścią korpusu dyplomatycznego, który zajął miejsce za rodziną zmarłego. Gdy pochód zbliżał się do pomnika Mickiewicza, ustawione u stóp pomnika oddziały wojskowe sprezentowały broń, a orkiestra odegrała „Jeszcze Polska nie zginęła”. Żałobny wóz zatrzymał się przed pomnikiem, poczem na specjalnie

„Bogu-Rodzicy”, a delegacje pochyliły sztandary, poczem kondukt ruszył w dalszą drogę.

Pan prezydent Rzeczypospolitej towarzyszył konduktowi do katedry. Na Placu Zamkowym orkiestra odegrała marsza żałobnego Chopina, a oddziały wojskowe sprezentowały broń. Przed katedrą wóz ze zwłokami zatrzymał się, poczem sokoli wniesli do kaplicy trumnę i ustawili ją na przepięknym katafalku Jana Sobieskiego. Obok trumny wartę honorową zaciągnęli kadeci. Po krótkich modłach ceremonie dnia dzisiejszego zostały zakończone.

Cała uroczystość pozostawiła niezatarte wrażenie na tysiącnych rzeszach publiczności.

Jutro o godzinie 10 rano po uroczystym nabożeństwie trumna ze zwłokami zostanie umieszczona w krypcie katedry.

AKADEMJA W RATUSZU.

Polska Agencja Telegraficzna.

Warszawa, 26 października.

W dniu dzisiejszym odbyła się w ratuszu akademja ku czci Henryka Sienkiewicza.

Przy stole prezydjalnym zasiadł marszałek Senatu Wojciech Trąpczyński, jako przewodniczący, prezes rady miejskiej senator Baliński, minister W. R. i O. P. Miklaszewski, prezes komitetu Libicki oraz członkowie komitetu.

Na akademji tej obecni byli prezes rady ministrów Grabski, marszałek sejmu Maciej Rataj, p. Sienkiewiczowa z synem córką i zięciem mjr. Kornilowiczem, wiceprezydent miasta Iłski, rektorzy wyższych uczelni, prezes polskich związków Adam hr. Zamojski, przedstawiciele korpusu dyplomatycznego, wojskowość z gen Suszyńskim, katem miasta na czele, delegacje stowarzyszeń, młodzieży akademickiej i t. p.

Uroczystości sienkiewiczowskie w Łodzi.

W dniu wczorajszym, jako właściwym dniu uroczystości sienkiewiczowskiej w Polsce odbyły się o godzinie 9 rano we wszystkich świątyniach uroczyste nabo-

żystwa. Akademję zagał przemówieniem marszałek Trąpczyński, podnosząc wielkość ducha Henryka Sienkiewicza, poczem pozwał obecnych do zbierania składek na pomnik Sienkiewicza.

Minister W. R. i O. P. Miklaszewski złożył hołd wielkiemu twórcy. W imieniu miasta przemawiał senator Baliński, podnosząc zasługi Sienkiewicza i kreśląc wspomnienie, zaznaczył, że przed laty w tej sali odbył się jubileusz. W imieniu akademji umiejętności w Krakowie przemawiał prof. Rozwadowski, w imieniu akademji umiejętności w Sofji prof. Bojan Penev, który stwierdził, że dzieła Sienkiewicza są czytane przez szerokie masy w Bułgarii. W imieniu dziennikarzy przemawiał redaktor Zdzisław, Dąbicki, poczem prof. Chrzanowski nakreślił sylwetę Sienkiewicza, jako nauczyciela narodu.

W imieniu weteranów r. 63 oraz w imieniu b. wychowawców Szkoły głównej przemawiał Julian Adolf Święcicki.

W końcu odczytano depezę od polonji amerykańskiej, poczem chórzow. „Harfa” odśpiewał pieśń „Idę ku tobie, ziemjo”, a orkiestra opery odegrała poloneza.

DEPEZA MUSSOLINIEGO.

Polska Agencja Telegraficzna.

Warszawa, 26 października.

Premjer rady ministrów i minister skarbny Grabski otrzymał depezę od premjera włoskiego Mussoliniego:

J. E. prezes rady ministrów, Warszawa.

Pragnę, by Wasza Ekscelejca zechciał przyjąć gotowość, z jaką rząd włoski ma zaszczyt wziąć udział w uroczystości na cześć Henryka Sienkiewicza, którego duch unoszący się nad swą zmartwychwstałą polską ojczyzną wskrzesił wielkim artyzmem świetne imię dawnej Romy.
(—) Mussolini”.

bowiem nie dożył Polski, jeśli zmarł w tragicznej dla nas chwili zmagania się obcych potęg na ziemiach polskich, kiedy jeszcze nie można było dojrzeć poprzez chmurę smutnego dymu, błysku milio-

również p. dyrektorowi łódzkiej orkiestry filharmonicznej Szulcowi i p. K. Prosnakowi kierownikowi chóru im. Moinuszki.

NA MIEŚCIE.

Wiele domów i wystaw sklepowych było udekorowanych.

Ogólną uwagę zwracały artystycznie udekorowane okna kwiatni W. Salwy, ilustrujące fragmenty z dzieł Sienkiewicza.

Jedną z wystaw symbolizowała słowa „róże kapaly”, druga „nad Jankiem szumiały brzozy”.

Koło wystaw tych gromadziły się tłumy publiczności, podziwiając ten artystycznie oddany hołd twórczości Sienkiewicza.

W TEATRZE MIEJSKIM.

Komitet, urządzający uroczystą akademię na cześć najpotężniejszego mistrza polskiej prozy, Henryka Sienkiewicza nie stał na wyżyźnie.

Przedewszystkiem nie mogli właściciel

zaproszeń zorjentować się, kiedy przyjdzie do teatru.

Zaproszenie opiewało na godzinę 8,15 na dużych afiszach komitetu i w dziennikach wyznaczoną była akademja na godzinę 9-tą, zaś na afiszach teatru zapowiedziano początek na godzinę 9,15.

Trudno było tę szaradę rozwiązać, ale znając psychikę łódzka domyśliłem się że obowiązywać będzie ostatnia pora.

Mimo to z ostrożności byłem w teatrze już o 9-ej i czekałem blisko pół godziny na rozpoczęcie sienkiewiczowskiego wieczoru.

Zdziwiło mnie niepomiernie, gdy orkiestra zgrała ... skoczego mazura.

Czy to licowało z powagą chwili?

Czy to mogło przyczynić się do utrzymania i podniesienia nastroju, wymagane go w dniu, w którym po ośmiu latach gościny w Szwajcarii przybywają od ojczyzny w najwyższym triumfie zwłoki jednego z największych Polaków?

Pozałem komitet, idąc snąc za przykładem magistratu warszawskiego z okazji otwarcia Teatru Narodowego nie spełniał chlubnie swego zadania wobec

prasy, którą dość po macoszemu traktował, ale przejdźmy już do samego przedstawienia.

Po dość słabo wykonanej kantacie chóru „Lutni” ujrzelśmy fragment z „Potopu”. Inscenizowano moment, gdy zdradca ks. Radziwiłł w wielkiej i rozlicznymi argumentami naszpikowanej perorze dowodzi, że wcale zdrajcą nie jest, jeno do brodziejem i wybawcą Polski... I swą swą chytrą dyalektyką przekonał Kmicica... Na tem urywa się fragment i tę apoteozę zdrady inscenizuje się! A tyle jest porywajaco patrijotycznych ustępów w „Potopie”!

Jeśli chodzi o wykonanie należy stwierdzić że p. Białoszczyński okazał się świetnym Rodziwiłłem, pełnym dumy, jawnym siebie i silnie oddziaływującym potęgą swej wymowy. Kmicicem jedynie z nazwy był p. Fabisiak.

Inscenizacja ustępu z „Bartka Zwyliczcy” nasuwała myśl, że rozpisano konkurs, który fragment z przesłanej noweli, obfitującej w mnóstwo scen o dramatycznym napięciu, jest najsłabszy i naturalnie wybór musiał paść na scenkę, od

tworzoną w sobotę i niedzielę.

To się nazywa znawcom oddać ufożenie tak odpowiedzialnego programu!

Zabawnym, jowialnym facjecjonistą był imci Zagłoba w interpretacji p. Szuberta, któremu zgrabnie sekundowały p. Jakubińska — Krzysia i p. Borska — Basia.

Najsilniej przemawiał do serc słuchaczy inscenizowany wyjątek z „Quo vadis”, w którym pp. Znicz i Tatarkiewicz znaleźli pole do prawdziwego popisu.

Przedstawienie sobotnie poprzedziła prelekcja p. Mościckiego. Odczyt jego świetny pod względem formy zbyt dokładnie zapuszczał się w rozważania historyczne.

Doskonały wykład o Sienkiewiczu wygłosił na wczorajszym poranku p. wizytator Czapczyński, który dzięki swej głębokiej kulturze oświetlił całą twórczość Sienkiewicza blaskiem szerokiej, jasnej, pięknej syntezy. Z niepospolitą inteligencją wskazał p. Czapczyński na wpływ i znaczenie genialnego twórcy „Trylogii” dla dzisiejszego pokolenia.

L. M.

Wymiana not między Anglią i siewietami.

Polska Agencja Telegraficzna.

Londyn, 26 października.

Reuter donosi, że pełnomocnik rządu sowieckiego Rakowski wystosował do angielskiego urzędu spraw zagranicznych notę protestującą, w której stwierdza, że ogłoszone pismo Zinowjewa jest falsyfikatem.

Następnie wyraża on ubolewanie, że nie trzymano się w tym wypadku zwykłej formalistyki i nie zawiadomiono przedstawicielstwa sowieckiego.

Lord Courzon w przemówieniu, wygłoszonym w Leychester, oświadczył, że odpis pisma Zinowjewa został przesłany Mac Donaldowi i Hendersonowi przed miesiącem. List ten znany był kołom politycznym w dniu 9 b. m., a więc od krytycznych dni w izbie gmin. Był on przedmiotem narad gabinetowych i znany był również konserwatystom, którzy chcieli go ogłosić jako wielką bombę przeciwko Labour Party.

Mac Donald, chcąc udaremnić to, pociecił list ten ogłosić i nic nie ukrywać.

**

Londyn, 26 października.

Polska Agencja Telegraficzna.

W związku z listem Mac Donald'a, sery miarodajne ustaliły punkty następujące:

- 1) doświadczenie ekspertów ustaliło, że list nie jest falsyfikatem,
- 2) że przepisy obowiązujące w Foreign Office były zastosowane,
- 3) twierdzenie, że kopja listu została otrzymana przez dzienniki nie ma znaczenia.

4) wobec faktu, że autentyczność dokumentu nie podlega wątpliwości, list został wysłany Mac Donaldowi.

POLICJA FOTOGRAFUJE LIST RZĄDOWY DO SIEWIETÓW.

Polska Agencja Telegraficzna.

Londyn, 26 października.

„Star” donosi: Rząd angielski wysłał notę do siewietów po upewnieniu się o prawdziwości dokumentu. Na poczcie list został otworzony przez policję, a po sfotografowaniu, odesłany pod adresem komitetu wykonawczego partji komunistycznej.

Francja uzna rząd siewietów na początku przyszłego tygodnia.

Paryż, 26 października.

„Matin” donosi, że rząd francuski z początkiem następnego tygodnia prześle do Moskwy zawiadomienie o uznaniu de iure rządu siewietów.

Jest prawdopodobne, że siewiety przyjmą formułę uznania, o której są już wiadomości i wysła swych przedstawicieli do Paryża, celem przeprowadzenia rokowań.

Senator de Monzie nie odmówi swej współpracy w pierwszym okresie rokowań, lecz odmówi przyjęcia stanowiska

ambasadora w Moskwie. Słychać, że siewiety w przeciwieństwie do tego, co uczynili w Berlinie i Londynie, wysłać mają do Paryża nieliczny personel, lecz fachowo wykwalifikowany.

Komunikat.

Chcąc uprzystępnic jak najszerszym warstwom Sz. Publicznosci obejrzenie cudu mechanicznego „Mewu”, oraz całego nadwyciecznego programu, Dyrekcja Cyruku A. Cinielli obniżyła ceny wejść od dziś do soboty 1 listopada o 25 procent.

Braku zboża nie będzie.

Pomimo nieurodzaju w Europie i w Kanadzie.

Warsz. koresp. „Republiki” telef.:

Główny urząd statystyczny telegraficznie od międzynarodowego instytutu rolnictwa w Rzymie ostatnie dane, świadczące, iż we wszechświatowe zapotrzebowanie importu zboża dla krajów importujących je w okresie od 1 sierpnia 1924 r. do 31 lipca 1925 r. wynosi według bardzo ostrożnego przybliżonego rachunku około 22 milionów ton.

Na pokrycie tej potrzeby kraje eksportujące będą mogły wywieźć 22.500.000 ton, w tej liczbie: Kanada — 5.550.000 ton, Stany Zjednoczone — 6.650.000 ton, Indie 1.050.000 ton, wreszcie Argentyna i Australia około 8.450.000 ton.

Jeżeli porównamy całą ilość zboża możliwą do eksportu w r. 1924—1925 z takimiż ilościami z lat poprzednich oraz z ilościami faktycznie eksportowanymi, to otrzymamy zestawienie następujące:

Rok	Eksport możliwy w milionach ton	Eksport rzeczyw. w milionach ton
1924/25	22,5	—
1923/24	25,9	22,1
1922/23	22,7	19,4
1921/22	21,4	18,8

Z powyższego wynika, iż pomimo nieurodzaju zboża w Europie i Kanadzie rynek wszechświatowy będzie rozporządzać dzięki zapasom z urodzajnego roku poprzedniego ilością prawie taką, jak w roku 1922/23 i większą niż w r. 1921/22 oraz niż to było faktycznie wywiezione z krajów eksportujących w każdym z lat poprzednich. Dowodzi to, iż braku zboża w roku bieżącym spodziewać się nie należy, a w następstwie tego oczekiwać należy stabilizacji wszechświatowej cen zboża, czego oznaki już obecnie dają się zauważyć.

Fabryka Szereszewskiego w rękach monopolu tytoniowego.

Warsz. kor. „Republiki” telefonuje:

W jednym z pism pojawiła się informacja, iż Państwowa fabryka wyrobów tytoniowych w Grodnie przejęta od Tow. akc. J. L. Szereszewski, zatrudnia zaledwie około 300 urzędników i robotników, gdy za czasów pozostawiania tej fabryki w rękach prywatnych pracowało w niej z górą 2.000 robotników przy przeróbce tytoniu oraz około 300 osób w związanym z fabryką zakładach pomocniczych.

Z powodu tej informacji dyrekcja polskiego monopolu tytoniowego stwierdza, iż w fabryce pod firmą J. L. Szereszewski w Grodnie pracowało przed rozpoczęciem likwidacji prywatnego przemysłu tytoniowego — w miesiącu kwietniu

rb. ogółem 700 osób, zarówno przy przeróbce tytoniu jak i zakładach pomocniczych.

Wobecnie w fabryce tej, prowadzonej przez monopol tytoniowy zatrudnionych jest ogółem 1.150 robotników, którzy ze względu na urządzenia fabryki zmuszeni są pracować w dwóch zmianach: w jednej zmianie pracuje 800 osób, w drugiej zaś reszta t. j. 350 osób.

Fabryka monopolowa w Grodnie uruchomiona została bezpośrednio po przejęciu jej przez monopol państwowy od prywatnych właścicieli i pracując bez przerwy stale wzmaga swą produkcję czego dowodem wzrost liczby pracowników przeszło o 50 procent.

Wiadomości bieżące.

PAŹDZIERNIK 27 PONIEDZIAŁEK

Dziś: Sabiny Jutro: Sz. i Judy Wschód słońca o g. 6.20 Zachód o g. 4.19 Wsch. księżycy o g. 3.34pp. Zachód o g. 4.00pn. Długość dnia 11.29 Ubyło dnia g. 5.47

ODEON

Dziś i dni następnych:

ODEON

Ostatnia aktualność Uroczystości sienkiewiczowskie w Warszawie oraz zdjęcia Sienkiewicza z życia w Obłęgorku.

Konferencja urzędnicza.

W dn. 16 b. m. odbyła się konferencja zarządów kół warszawskich stowarzyszenia urzędników państwowych. Tematem obrad konferencji była sprawa omówienia prac S.U.P. w zakresie umożliwienia urzędnikom, podlegającym egzaminom dostatecznego przygotowania się oraz skoordynowania już rozpoczętych prac w tym kierunku przez poszczególne koła. Na konferencji obecni byli: Andrzej Nowak, Z. Sowiński, E. Waydell (min. W.R. i O.P.), R. Gregoła, S. Lipiński, J. Jarczykowski (min. pracy i opieki społ.), Zwołński (min. przem. i handlu), J. Plenkiewicz (min. reform roln.), J. Dąbka (min. spr. wew.), W. Lewandowski (min. skarbu), J. Butkiewicz, W. Hornich, J. Kołakowski ((warsz. urząd celny), Jan Hewell (min. roln. i dóbr publiczn.), W. Łukomski (gł. urząd likwid.), T. Janiszewski (gł. urząd stat.), W. Burczyn (zw. kontr. skarbowych), S. Chwaliński (kom. rządu), M. Jagiełło, W. Sokółski (uniwersytet), J. Walkowski (państw. zakł. hyg.).

Z ramienia zarządu głównego S.U.P. w konferencji wzięli udział pp. J. Stypieński i Z. Duda. Ci ostatniżnaj omili zebranych z tokiem prac zarządu głównego w tej sprawie. Między innymi staraniem zarządu głównego przygotowane są już do druku następujące wydawnictwa: 1) Przepisy normujące stosunek państwowej służby cywilnej" p. J. Kopczyńskiego, sędziego najwyższego trybunału administracyjnego; 2) Podręcznik dla służby administracyjnej" p. dr. K. Dubiela i dr. J. Salonięgo, starszych referentów min. spraw wewn. i 3) „Ustrój i zakres działalności władz i urzędów państwowych i samorządowych Rzeczypospolitej Polskiej" p. S. Iwanowskiego, radcy prawnego urzędu emigracyjnego.

Zarząd główny spowodował uprzednie wydanie instrukcji prezydium rady ministrów w sprawie przygotowania przez ministerstwa i samodzielne urzędy szczegółowego programu egzaminów oraz wydanie skroświda ustaw i rozporządzeń dotyczących danego działu fachowego. Prace te są już na ukończeniu. W nr. 2 „Życia urzędniczego" zamieszczone są szczegółowe wskazówki odnośnie egzaminów w artykułach pp. J. Kopczyńskiego, sędziego najwyż. tryb. adminstr. i W. Krypskiego, urzędnika gł. urzędu likwidacyjnego wraz ze szczegółową bibliografią przygotowaną przez p. W. Krypskiego.

W pracach tych zarząd główny utrzymuje ścisły kontakt z prezydium rady ministrów. W wyniku ożywionej dyskusji, jaka nastąpiła w związku z zapoznaniem się zebranych z obecnym stanem prac w tym zakresie w poszczególnych ministerstwach, uznano za niezbędne, zgodnie z punktem widzenia zarządu głównego:

- 1) przyspieszyć wydanie instrukcji dla komisji egzaminacyjnych w zakresie charakteru i programu egzaminów; 2) uzyskać możliwie najrychlej zatwierdzenie przez prezydium rady ministrów wprojektów programu egzaminów przedstawionych przez ministerstwa z urzędu; 3) akcją uprzywilejowania urzędnikom przygotowania się do egzaminów w zakresie działu fachowego pozostawić zarządowi kół przy ministerstwach i samodzielne urzędach; 4) zorganizować w najbliższym czasie cykl odczytów w zakresie przedmiotów obowiązujących urzędników wszystkich resortów.

RADJO KONCERT W KASINIE OFICERSKIM.

Drugi publiczny radio koncert w kasynie oficerskim — Aleje Kościuszki 4, który się odbył w dniu wczorajszym od godziny 11.30 do godziny 1 po południu, zgromadził pokaźną liczbę osób obojgi płci.

Po przemówieniu mjr. inżyniera Karaffy Kreuterkraft, w którym zapoznał przybyłych z rozwojem radiotechniki w państwach z zachodu i u nas, — wystuchano koncertu z Koenigswusterhausen, oddanym bardzo wyraźnie przez stację odbiorczą oficerów łączności, ku wielkiemu zadowoleniu tak organizatorów radiokoncertów w kasynie oficerskim, jak i przybyłej publiczności.

Śpiewy nieznanego nam z nazwiska artystki, zwłaszcza wysokich tonów wychodziło niezwykle czysto.

Uruchomienie linii tramwajowej na cmentarz żydowski.

W dniu wczorajszym poraz pierwszyjechał tramwaj na cmentarz żydowski. Linję tę obsługuje tramwaj nr. 1, który jedzie z Górnego Rynku przez Piotrkowską i Brzezińską do cmentarza żydowskiego.

STATYSTYKA ZATRUDNIENIA WYKONCZALNI I FARBNIARNI.

Według ostatniej statystyki związku wykończalni i farbiarni województwa łódzkiego, 6 dni pracuje 5 fabryk 1068 robotników, 5 dni 7 firm — 529 robotników, 4 dni w tygodniu 1599 robotników w 15 fabrykach, 9 fabryk pracuje 3 dni w tygodniu i zatrudnia 558 robotników, 3 firmy 3 dni w tygodniu zatrudniają 137 robotników i jeden i pół dnia w tygodniu pracuje jedna fabryka, zatrudniająca 93 robotników.

ZEBRANIA NAUCZYCIELI.

W sobotę odbyło się w e własnym lokalu zebranie nauczycieli żydów szkół powszechnych, prywatnych i państwowych pod przewodnictwem p. Aleksandrowicza.

Na porządku dziennym znajdowała się sprawa użytkowania akcji Banku polskiego na 10,000 zł. zakupionych przez nauczycieli za pośrednictwem inspekcji szkolnej.

Postanowiono sprawę tę załatwić na następnym posiedzeniu.

Dłuższą dyskusję wywołało sprawozdanie dotychczasowego prezesa zarządu p. Getza a następnie dokonano wyboru nowego zarządu. Do wybranego zarządu zwrócili się zebrani z apelem dążenia do wzmocnienia tej placówki nauczycielskiej przez rozszerzenie jej działalności po całą Rzeczypospolitą.

W lokalu ogniska związku polskich nauczycieli szkół powszechnych, odbyło się w dniu wczorajszym zebranie zarządu związku, na którym po omówieniu szeregu ważnych spraw, postanowiono zwołać w najbliższych dniach ogólne zebranie, celem złożenia sprawozdania ze zjazdu, jaki się odbył w dniu 12 bm.

„ERGO" I „SERAJ" UKAZAŁY SIĘ ZNOW W SPRZEDAŻY.

Wreszcie ukazały się w sprzedaży wielkie ilości papierosów lepszych gatunków, jak „Ergo" i „Seraj" monopolowe, jednak sprzedają je pokątnie o przeszło 100 procent drożej, niż wyznaczona cena monopolowa.

Ze związku stenografów, Jak nas informują przychylił się magistrat m. Łodzi do wniesionego podania oddziału łódzkiego związku stenografów i udzielił mu lokalu na wykłady stenografii przy ul. Zawadzkiej nr. 9.

Sekretariat związku uprasza wszystkich zwolenników stenografii o zgłaszanie się pod wyżej wymienionym adresem w godzinach od 6 — 9 wiecz. codziennie.

TEATR MIEJSKI.

Dziś, staraniem TUR, po cenach najniższych „Instynkt", ciekawy dramat Kis lemaeckera.

Świetna gra p. Dunin-Osmońskiej i temperament sceniczny p. Michałowicza podnoszą wartość sztuki.

Na środe przygotowuje dyrekcja wznawienie jednej z najweselszych sztuk ubiegłego sezonu „Dwaj mężowie pani Marty".

Z KRONIKI REKLAMOWEJ.

Firma Dr. A. Oetker, w Oliwie pod Gdańskiem wysyła wszystkim prenumeratorom naszego pisma bezpłatnie i franco nową książeczkę przepisów gospodarczych. Spieszcie dziś jeszcze z wysłaniem pocztówki i żądacie przepisów.

Dzisiejsze wypłaty zapomóg dla bezrobotnych.

Magistrat m. Łodzi podaje do publicznej wiadomości, że w poniedziałek, dn. 27 bm., będą uskutecznione wypłaty 1, 2 i 3 rat normalnego zasiłku oraz 7, 8, 9, 10 i 11 rat doraźnego zasiłku w godzinach od 9 i pół rano do 4 po południu w następujących biurach:

1 biuro wypłat, — ul. Ogrodowa 28, nowo wybudowana szkoła Tow. akc. I. K. Poznański — a) normalny od 3001 do 3500, 3 raty za czas od 9 do 26 października rb. włącznie, b) doraźny — od 3651 — 3900.

2 biuro wypłat — ul. Ogrodowa 28, nowo wybudowana szkoła Tow. akc. I. K. Poznański — a) normalny od 1 — 500, tylko 3 rata za czas od 20 — 26 bm. włącznie.

3 biuro wypłat — Helenów — a) normalny od 3001 — 3500, 3 raty za czas od 9 — 26 bm. włącznie, b) doraźny od 3651 — 3900.

4 biuro wypłat, Rokicińska 58, I p., dom Widz. Man. — a) normalny od 1, 2, 3 r. 3001 do 3500, b) doraźny od 3651 do 3900.

5 biuro wypłat, Wodny Rynek, róg Rokicińskiej — a) normalny od 1 do 500, tylko 3 rata za czas od 20 — 26 bm. włącznie.

6 biuro wypłat, Pańska 106, fabryka Eiserta — a) normalny od 3001 do końca, tylko 1 i 2 raty, za czas od 9 — 19 bm. włącznie.

7 biuro wypłat, Pirałowicza 5, pr. ofic. II p., a) normalny od 3001 do końca tylko 1 i 2 raty za czas od 9 do 19 bm. włącznie.

8 biuro wypłat, Kilińskiego 222, fabr. Ossera — a) normalny od 1—500, tylko 3 rata, za czas od 20—26 bm. włą.

9 biuro wypłat, Wólczańska 253, p., a) normalny od 3001 do 3500, 3 raty za czas od 9—26 bm. włącznie, b) doraźny od 4700 do 4950.

10 biuro wypłat, Wólczańska 253, p., a) normalny od 1—500, tylko 3 rata za czas od 20—26 bm. włą.

W biurach 2, 5, 6, 7, 8 i 10 wypłaty doraźnego zasiłku już skończone.

Zaznacza się, że o ile kto w dniu, wyznaczonym do odbioru, względnie najpóźniej dnia następnego nie zgłosi się po odbiór, temu zasiłek wypłacony nie będzie.

W celu umożliwienia magistratowi sprawnej wypłaty zasiłków, wzywa się osoby zainteresowane, aby zgłaszały się po ich odbiór z takim wyliczeniem, żeby bezrobotni, posiadający pierwsze kolejne numery, przybywali o godzinie 9 i pół rano, środkowe numery — około 12 w południe, końcowe zaś numery — około 2 po południu.

Podkreśla się, że wypłaty odbywają się podług kolejnych numerów kart rejestracyjnych, posiadających przez bezrobotnych, którym w danym dniu wyznaczono wypłatę zasiłku, nie zaś podług kolejności przybycia; przybywanie przeto wcześniej niepotrzebnie powoduje tworzenie się ogonków, przybywanie zaś po terminie uniemożliwia sprawność wypłaty.

Każdy bezrobotny otrzyma zapomógę w tem biurze, którego liczba znajduje się na jego karcie rejestracyjnej, po okazaniu dowodu, stwierdzającego tożsamość osoby (dowód osobisty, paszport, legitymacja związkowa i t. p.) książeczki obrachunkowej oraz karty rejestracyjnej.

Jakie składy włókiennicze uważać należy za hurtowe.

Wyjaśnienie izby skarbowej.

Do tutejszej izby skarbowej zwraca się bardzo często kupcy, prosząc o wyjaśnienie jakie zakłady przemysłu włókienniczego uważać należy za hurtowe.

Po porozumieniu się z ministrem skarbu, łódzka izba skarbowa wyjaśnia, iż za zakłady hurtowej sprzedaży wyrobów własnej produkcji, utrzymywane

przez przedsiębiorstwa przemysłu włókienniczego (część 2 art. 14 ust. z dnia 14. 5. 1923 r. Dz. U. R. P. nr. 58, poz. 412) uważać należy takie zakłady, w których jest dokonywana po cenach hurtowych, sprzedaż wyłącznie całemi sztukami, głównie kupcom i właścicielom zakładów krawieckich.

Ci, którzy nie znają swych rodziców.

O nadawanie nazwisk podrzutom.

Opiekunka żydowskiego Domu sierot zwróciła się do naczelnika urzędu stanu cywilnego magistratu z prośbą o sporządzenie aktów urodzeń dla sierot niewiadomego nazwiska i pochodzenia.

Wobec tego, że sprawa nadawania nazwisk dzieciom znalezionym nie została dotychczas uregulowana w obowiązującym prawodawstwie, urząd stanu cywilnego zwrócił się do prezydenta miasta o inicjatywę wystąpienia do władz, celem uregulowania tej kwestji.

Art. 104 ustawy cywilnej nie mówi nic o nadaniu nazwiska znalezionemu dziecieniu. We Francji uznano, że przepis art. 56 kodeksu Napoleona nie wystarcza, skutkiem tego ministerstwo sprawie-

dlności cyrkularzem z dnia 10 września 1872 roku, poleciło urzędnikom stanu cywilnego nadawanie imion i nazwisk dzieciom znalezionym lub niewiadomego pochodzenia.

W szpitalu Dzieciątka Jezus nadają dzieciom dwa imiona, z których drugie służy za nazwisko. W „Złobku" w Łodzi, w razie jeżeli ktoś adoptuje dziecko, nadaje mu się nazwisko opiekuna.

CZYTAJCIE

„EXPRESS WIECZORNY"

WIADOMOŚCI SPORTOWE

Zawody o mistrzostwo klasy A.

TURYŚCI — UNION 5:1 (2:1).
 Rewanżowe zawody o mistrzostwo klasy A pomiędzy powyższymi drużynami zakończyły się zasłużonym zwycięstwem fioletowych.
 Przebieg gry należał do bardzo interesujących. Tempo ostre.
 Do przerwy gra równa.
 Po pauzie Turyści częściej atakują ze znaczną przewagą i zyskują dalsze bramki.
 Bramki strzelili Magin 2, Fiszer 2 i Kubiak Ol. Jedyną bramkę dla Unionu zyskuje Hacke z rogu.
 Sędziował b. słabo p. Piotrowski.

L. T. S. G. — SIŁA 1:0 (0:0).
 Drużyna L. T. S. G. bez Bestka, Francmana, Mildego i Wujasa grała b. słabo, w przeciwieństwie do Siły, która wykazała grę nadzwyczaj ambitną.
 Kra sama nie była zajmująca.
 Siła miała wielkie szanse zwycięstwa, jednak w pierwszych minutach nie wykorzystała rzutu karnego.
 Jedyną bramkę zyskuje Herbreich z ładnego przeboju.
 Sędzia p. Fiedler.
 Szczegółowe sprawozdanie w jutrzejszym numerze.

Zawody o mistrzostwo klasy C.

TURYŚCI II — UNION II 8:2 (2:1).
 Union zawiąduje jedynie obronę wyczerpaną, bez jakiegokolwiek kombinacji.
 U Turystów prawa strona ataku i pomocy słaba.
 Sędziował p. Krahulec poprawnie.
HAKOAH — WIDZEW II 6:2 (2:0).
 Zwycięstwo biało-niebieskich było zasłużone, gdyż pod każdym względem górowali nad przeciwnikiem.
 Gra początkowo na środku, jednak po kilku minutach Hakoah ujmie inicjatywę w swe ręce i energicznie zagraża bramce czarnych.
 Sędziował p. Andrzejak naogół poprawnie.

Po zawodach wybuchł incydent między graczami Hakoahu i Widzewa, zakończony jak zwykle bójką.
L. K. S. III — POGOŃ 3:1 (2:0).
 Zwycięstwo ŁKSu nad mało orientującym się przeciwnikiem było zgodne z przewidywaniami.
 ŁKS występuje bez Cicheckiego.
 Bramki zyskują — Jańczyk 2, Adamski (karny); dla Pogoni, prawy łącznik.
 Sędziował p. Dancygier.

„Czytajcie „Express Wieczorny”

Zawody towarzyskie.

L. K. S. — 28 P. S. K. 7:1.
 L. K. S., który do zawodów wystąpił liczną rezerwą w składzie zasilonym graczami drugiej drużyny, odniósł zwycięstwo.
 Gra prowadzona z przewagą czerwonych, którzy zyskują siedm bramek przez Langego (3), Ałaszewskiego (1), Śledzia (1), Fejera (2).
 Jedyną bramkę dla wojskowych zyskuje Durka (gracz L. K. S.).
 Sędziował p. Salomonowicz.

nowanej prawej strony ataku, Służewski z rzutu wolnego.
 Sędziował bez pojęcia p. Rakowski.
K. S. P. P. — UNION (komb.) 9:1.
 Pierwszy mecz Kl. Sport. Pol. Państw. zakończył się wysokocyfrową klęską.
 K. S. P. P. przedstawia się naogół do brze; posiada w swym składzie kilka jednostek, które po kilku treningach osiągnęły korzystne rezultaty.
 Do przerwy gra równa (1:1).
 Po pauzie osłabieni policjanci ograniczają się do defensywy.
 Bramki zyskują prawy łącznik 5, i środek ataku 3, jedną lewy łącznik.
 Sędzia p. Cyll dobry.

BAR-KOCHBA — ELEKTROT. 2:4 (0:4).
 Zawody towarzyskie powyższych drużyn zakończyły się zwycięstwem „Elektrotechników”, którzy górowali nad przeciwnikiem większą techniką.
 Bar-Kochba w składzie zmienionym grała słabiej, niż na poprzednich zawodach.
 Bramki strzelili prawy łącznik 2, lewy 1 i środkowy napastnik z rzutu karnego.
 Dla Bar-Kochby Świętowicz z kombi-

ZJEDNOCZENIE — ELEKTROT. 3:2.
 Elektrotechnicy z rezerwą grali słabo. Niektórzy gracze wyczerpani po zawodach z dnia poprzedniego, asystowali tylko w grze.
 Zjednoczenie z każdym meczem czyni postępy.
 Sędziował p. Kozielski.

Towarzystwo Filharmoniczne w Łodzi.

W dn. 22 bm. powołaniem zostało do życia „Towarzystwo Filharmoniczne w Łodzi”. Statut towarzystwa, o szeroko określonym programie pracy na polu krzewienia kultury muzycznej, ma przedewszystkiem na celu zabezpieczenie bytu materialnego. Łódzkiej Orkiestry Filharmonicznej i utrzymanie jej na możliwie najwyższym poziomie artystycznym.
 Do komitetu organizacyjnego towarzystwa należą osoby, znane ze swej działalności na polu kulturalnym: pp. dr. D. Chasin, dr. L. Falk, Józef Frydberg, inż. Henryk Goldberg, prof. Feliks Halpern, Grzegorz Itkin, dyr. Helena Kijeńska - Dobkiewicz, dr. Klukow, A. Lekich, Antoni Michałowski, L. Poznański, dr. L. Prybowski, prezes Józef Rozenblat, Bernard Rozenal, dyr. Teodor Ryder, Ryterband J., prezes łódzkiego oddziału zw.

muz. zaw. Rzeczpltej P., Bolesław Szenk i Józef Waljewski.
 Komitet powyższy daje gwarancję pomyselnego rozwoju towarzystwa, które we spół z przewidywanem subsydjum miejskiem, przyczyni się niewątpliwie do zachowania tej zagrożonej w swej egzystencji placówki.
 Niska opłata członkowska — 3 zł. miesięcznie — daleko idące przywileje członków, zwłaszcza w postaci wysokiego rabatu (20 proc.) przy nabywaniu biletów na koncerty ŁOF, wreszcie sam cel towarzystwa każą spodziewać się, iż założone przez statut zamierzenia osiągnięte będą w całej pełni.
 Zapisy na członków przyjmuje m. i. Kasa ŁOF. (gmach Filharmonji), oraz udziela tamże wszelkich informacji.

Miejski Kinematograf Oświatowy
 Wodny Rynek № 44.
 Od poniedziałku dn. 20 październ. roku
Trzej Muszkieterowie
 wg. słynnej powieści Aleksandra Dumasa, serja V (6 aktów).
 Początek seansów: dla młodzieży o g. 8 i 5 pp. dla dorosłych o 6.45 i 8.45 w.

Jadąc ulicami: Wólczańską, Radwańską, Piotrkowską do Grand-Hotelu w sobotę między godz 7—8 wieczorem
zgubiono tekę
 Zawiera ona listy, notatniki i różne dokumenty z nagłówkiem firm: Motte, Maillassaux et laulliez oraz Paul Desurmont Motte et Co.
 Uczciwego znalazcę uprasza się o złożenie notatników i papierów za dobrem wynagrodzeniem w firmie Paul Desurmont, Motte et Co., ul. Wólczańska № 219.
 —2

Sklepy lub lokale handlowe
 w nowobudowanym domu na parterze przy ul. — **NARUTOWICZA 31** do wynajęcia. —
 Wiadomość na miejscu. 8229—3
Potrzebne od zaraz
 cztery lokale 3 pokojowe lub sale fabryczne parterowe
 na biura w okolicach szosy Pabjanickiej, Widzewa, Starego Miasta i Dworca Kaliskiego.
 Oferty szczegółowe składać w adm. pod „Z. O. F. B.”

SZKOŁA TANCA
 W. LIPIŃSKIEGO — Ewangelicka 17.
 organizuje komplety dla dorosłych, dla młodzieży; kursy: początkowy i uzupełniający. Lekcje prywatne. Zapisy codziennie między 12—1 i 5—8.
 Zamykanie ksiąg handlowych
 Zaprowadzenie „ „
 Nadzór nad prow. „ „
 Likwidacje przedsiębiorstw przyjmuje
O. Pfeiffer
 Łódź, ul. Miłsza № 57.
NA RATY!!!

Największe ciepło
 przy minimalnym zużyciu węgla osiąga się przy użyciu piecyków szamotowych.
 Sprzedaż artykułów żelaznych
N. BIAŁEK
 Piotrkowska 39
 (w podwórzu). 8301—2

M. KALECKI
 student Politechniki gdańskiej
 udziela lekcji matematyki.
 Zostać można Cegielniana 61 u państwa Aron 6—8.

Dr. med.
BRAUN
 Potulniewa Nr. 23
 Specjalista chorób skórnych i wenerycznych.
 Przyjmuje od 8—10 i pół: 1—2 i od 4—8

Nadeszła duża partja dywanów perskich sprzedawanych cenach konkurencyjnych i na dogodnych warunkach.
 Grand-Hotel pokój 106, od 9 rano do 8 wieczór. 8277-4
Nauka iwychow
 angielskiego konwersacji i literatury udziela rutynowany nauczyciel.
 Nowo - Cegielniana № 12, m. 4, od 3 do 5 po poł. 8303-4

Ogłoszenia drobne.
Kupno i sprzed
 okazja. Do sprzedania sypialnia, kredens, zegar stojący oraz stół i krzesła wysklepane przyjmuje wszelkie obywatelki i odświeżanie mebli po cenach przystępnych w warsztacie stolarsko-tapicerskim Zielona 39. 8370-3

Weksel wystawiony
 przez Jana Wołdęńskiego na zlecenie Stefana Bądlika z roku 1914 na rubli 400 zaginioną powyższy weksel unieważnia się, Stefan Bądlik, Pabjanice, Sienkiewicza № 16. 8282-3

Wszelką damską garderobę. Wybór różnych futer oraz przyjmuję z powierzonych towarów. Wykonynam podług najnowszych modeli.
 Uwaga! Ceny konkurencyjne!
M. ROZENBERG, Wschodnia 49
 4021-2 poprz. oficyjna II piętro.

Nadeszły
Brunswik-gramofony z Ameryki
 PŁYTY ARTYSTYCZNE z Ameryki i z Niemiec
 Mandoliny i gitary z Włoch. Prawdziwe „Elite”-struny tylko u
Gottlieba Tesznera,
 Piotrkowska 34.

BOTY KALOSZE
 Ciepłe pantofle
 Wyborowe gatunki poleca
K. PETERSILGE
 Piotrkowska 93

Dr. med.
J. STUPAY
 specjalista chorób oczu
 WZNOWIŁ
 PRZYJĘCIA
 ordynuje 6—7 pp.
 Zachodnia 65

Jerozolimka Helena, Anna, Marja,
 Cegielniana 70, zgubiła swój dowód osobisty wydany przez Kom. Rządu w Łodzi. 8111—5
 Zaginął paszport fałszywny wydany we Wieluniu na imię Lejba Erlicha, zam. w Łodzi przy ulicy Malej № 7. 8203—4

Włoskiego i francuskiego
 teor. i prak. udzielam. Piśm zgłosz. do adm. „Republiki” sub. „W.F.”

Prenumerata „Republiki” wraz z ilustrowanym dodatkiem niedzielnym „Panorama”: w Łodzi 3 zł. 20 gr. miesięcznie. — Zamiejscowa 4 zł. 20 gr. miesięcznie. — Zagranicą 7 zł. 20 miesięczn. Odnoszenie do domu 20 groszy miesięcznie.
Republika” i „Express Wieczorny” łącznie z odnośnikiem do domu zł. 5.70 mies.
Ogłoszenia: ZWYCZAJNE: 5 gr. za wiersz milimetr. (na stronie 10 szpalt). W TEKŚCIE 25 gr. za wiersz mil. (na 4 szpalt) mil. (na stronie 4 szpalt). NEKROLOGI i NADESLANE 20 gr. za wiersz mil. (na 4 szpalt) mil. (na stronie 4 szpalt). Zarezerwowane i zaślub. po tekście 4 złote. Zamiejscowe o 50 proc. Zagraniczne o 100 proc. drożej. Za terminowy druk ogłoszeń admin. nie odpowiada. Drobne 6 gr. Poszukiwanie pracy 3 gr. Najmniejsze 50 „